

26.9.2019

Työ- ja elinkeinoministeriölle
kirjaamo@tem.fi

Kilpailukieltosopimuksia selvittäneen työryhmän muistio

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue (työsuojeluviranomainen) lausuu seuraavaa kilpailukieltosopimuksia selvittäneen työryhmän muistiosta. Työryhmän selvityksen perusteella on selvää, että kilpailukieltosopimuksia käytetään useilla eri aloilla ja lisäksi eri tasoissa tehtävissä. Nykysäännöksen tarkoituksena on ollut, että kilpailukieltosopimuksia voidaan käyttää silloin, kun se on perusteltua työnantajan toimintaan tai työsuhteeseen liittyvästä erityisen painavasta syystä. Kilpailukieltosopimuksen perusteen erityistä painavuutta arvioitaessa on otettava muun ohella huomioon työnantajan toiminnan laatu ja suojan tarve, samoin kuin työntekijän asema ja tehtävät. Eriytyisen painavan syyn arvioinnissa on huomioitava työnantajan todellinen tarve käyttää kilpailukieltosopimusta suojattavien intressien vuoksi. Työsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan säännöksen täsmentäminen edellä mainituilta osin voi olla tarpeellista.

Kilpailukieltosopimusta koskevan säännöksen osalta on otettava huomioon jatkossakin oikeutta työhön ja elinkeinovapautta koskeva perustuslain 18 §:n säännös, jonka mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perusoikeuden rajoitusten osalta olisi huomioitava perusoikeuksien rajoitusedellytykset myös täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden osalta. Nykysäännös sisältää asian kannalta relevanttia sääntelyä jättäen tilaa myös tapauskohtaisuudelle ja kokonaisharkinnalle. Työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan kilpailukieltosopimusta koskeva säännös kaipaa säädöskehikon täsmentämistä, vaikka se saattaisi tarkoittaa käyttöalan supistamista. Voimassa olevaa säännöstä voi olla tarpeen tarkentaa esimerkiksi sen osalta, minkälaiseen työhön säännöstä voidaan jatkossa soveltaa ja mitä erityisen painavalta syyllä edellytetään. Lisäksi säännöksen tehokas valvonta edellyttäisi säännöksen suppeaa tulkintaa ja mahdollisesti jonkinasteista seurausta säännöksen tarkoituksen vastaisesta soveltamisesta.

Kilpailukieltosopimusta koskevan säännöksen osalta on kyse työsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan etenkin siitä, miten kyseistä säännöstä on käytännössä tulkittu ja sovellettu. Kilpailukieltosopimusta koskevan säännöksen soveltaminen ja tulkinta on työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan vapaampaa myös silloin, kun säännöksen tarkoituksenmukaiseen soveltamiseen ei kohdisteta riittävää valvontaa. Työsuojeluviranomainen suhtautuu positiivisesti mahdollisuuteen valvoa säännöksen noudattamista jatkossa, mutta tämä edellyttää myös lainsäätäjän tahtoa ja valvonnan erityistä kohdistamista.

26.9.2019

Työsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan säännöstä voidaan nykyisellään tulkita ja soveltaa melko laajasti, jonka vuoksi sitä on myös vaikea tehokkaasti valvoa. Valvonnassa on voitu painottaa erityisen painavan syyn vaatimusta, mutta käytännössä havaituista puutteista on voitu antaa työnantajalle vain toimintaohje. Tehokkaamman valvonnan keinona voitaisiin pohtia mahdollisuutta työsuojeluviranomaisen velvoittavaan päätökseen liittyvästä hallinnollisesta seurauksesta säännöksen tarkoituksen vastaisesta soveltamisesta tai noudattamatta jättämisestä taikka sopimuksen pätevyyteen ulottuvista vaikutuksista.

Olennaista valvonnan näkökulmasta olisi se, että kilpailukieltosopimukseen voitaisiin kohdistaa tehokasta valvontaa etenkin asiakasaloitteisen valvonnan kautta. Kyse olisi siten jälkikäteisestä valvonnasta ja sopimuksen lainmukaisuus voitaisiin saattaa myös valvontaviranomaisen arvioitavaksi. Valvonnan ohella tehokas tiedottaminen olisi myös keino edistää säännöksen tarkoituksenmukaista soveltamista jatkossa.

Johtajan sijainen,
Ylitarkastaja

Eerik Tarnaala

Lakimies

Tiia Harainen

Tämä asiakirja ESAVI/27167/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/27167/2019 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Tarnaala Eerik 26.09.2019 13:57

Esittelijä Harainen Tiia 26.09.2019 13:38